

ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ
НА ТЕРИТОРІЇ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В.О. Паничев¹, В.В. Сверстюк¹, М.М. Павельєва¹, А.С. Сверстюк²,

В.А. Кондратюк², С.В. Кучер², Т.І. Крицький²

¹ДУ «Тернопільський обласний лабораторний центр МОЗ України»

²ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет
імені І.Я. Горбачевського МОЗ України»

Вступ. Дефіцит йоду в організмі веде до зниження утворення тиреоїдних гормонів. Як наслідок його дефіциту спостерігається ураження всього організму. Йод дефіцитні захворювання визнані актуальною медико-соціальною проблемою як захворювання, що мають значний вплив на загальний стан здоров'я населення та інтелектуальний рівень суспільства і можуть спричинити серйозні негативні соціально-економічні наслідки у межах великих регіонів. Найбільш небезпечним є дефіцит йоду у дітей.

Матеріали та методи. Досліджено дані галузевої статистичної звітності за 2010-2015 рр. з використанням статистичних методів. Проведено аналіз захворюваності дітей дифузним зобом 1ст. в межах адміністративних районів Тернопільської області і прогнозовані їх зміни до 2020 року.

Результати дослідження та їх обговорення. Проведено розрахунки захворюваності дітей дифузним зобом 1ст. на 100 тис. населення в розрізі адміністративних територій. При картографуванні цих показників чітко прослідковується розподіл території області на дві частини: східну – з низьким рівнем захворюваності, де переважають чорноземні ґрунти, та західну – з високим рівнем захворюваності, де переважають лісові суглинкові ґрунти. Крім цього визначено райони із стабільно високою захворюваністю дифузним зобом (Заліщицький – 1035,7 на 100 тис. нас., Кременецький – 954,9, Борщівський – 866,9), райони із низькою захворюваністю (Підволочиський – 249,0 на 100 тис. нас., Чортківський – 279,9, Збаразький – 313,5, Шумський – 336,9, м.Тернопіль –

155,0) та райони, в яких спостерігається стрімкий ріст захворюваності (Бережанський, Козівський, Монастириський та Зборівський).

Якщо в Бережанському районі в 2010 р. було зареєстровано 98 випадків дифузного зобу I ст. (231,5 на 100 тис. нас.), в 2011р.- 130 вип. (309,5), в 2012 р.- 203 вип.(486,3), в 2013р. – 325 вип. (784,2), в 2014р.- 420 вип. (1015,4), в 2015р.- 647 вип. (1572,9). Використовуючи засоби прогнозування програми Microsoft Excel, при таких темпах росту в 2020 р. буде зареєстровано 1196 випадків (2913,9 на 100 тис.нас).

Звертає увагу ріст захворюваності дифузним зобом Iст. серед підлітків 15-17 років. У 2010 році в області було зареєстровано 1118 випадків дифузного зобу Iст., що складало 258,4 вип. на 10 тис. населення, а в 2015 році зареєстровано 1357 вип. (393,3 на 10 тис. нас.).

Особливої уваги заслуговує захворюваність дифузним зобом у м.Тернополі, де середньорічний показник був найнижчий і складає 155,0 на 100 тис. населення. Така ситуація може бути пов'язана із більш якісним та різноманітним харчуванням населення міста завозними продуктами збагаченими йодом, в той час коли сільське населення більше вживає продукти місцевого походження.

Окрім того, з початком 2000-х років в м.Тернополі проводилась активна робота щодо профілактики йодної недостатності за участю Державної санітарної служби, Тернопільського державного медичного університету, Управління охорони здоров'я та освіти Тернопільської міської Ради, громадських організацій. Ця робота проводилась з використанням всіх можливих та відомих на сьогодні засобів профілактики захворювань, пов'язаних з недостатністю йоду.

Висновки. За роки дослідження (2010-2015 рр.) в Тернопільській області відмічається ріст захворюваності дифузним зобом. Показники і динаміка захворюваності серед населення Тернопільської області в розрізі адміністративних територій мають бути враховані при проведенні масової та індивідуальної йодної профілактики.